

Göteborgs kommun, stadsdelen Angered

angered@angered.se

Rektor vid Emmaskolan

Monica.andersson@angered.goteborg.se

Ulrica.gustafson@angered.goteborg.se

Beslut för grundskola med särskoleelever

efter tillsyn av Emmaskolan
i Göteborg

Tillsyn av Emmaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Göteborg under åren 2011 och 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Emmaskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 23 november 2011 och den 23 november 2011.

Helhetsbedömning

Emmaskolan har enligt rektor och lärare under flera år lagt stor vikt vid värdegrundsarbetet och Skolinspektionen konstaterar att det vid tillsynen råder en trygg och tillitsfull atmosfär mellan vuxna och elever på skolan. Lärarna lägger mycket tid på att prata med eleverna om trygghet, vad det innebär för var och en och vad som behöver göras för att alla ska trivas och må bra. Det har även genomförts studiedagar med trygghet, genusfrågor och aktionsforskning som tema.

Kunskapsresultaten varierar från år till år och de är låga, ungefär var fjärde elev når inte kravnivån på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5. Detta är rektor och lärare medvetna om och det förs diskussioner på skolan om anledningen till detta. Lärarna diskuterar bland annat om de lägger nivån för kunskapskraven för lågt för eleverna och inte tillräckligt tydligt visar eleverna att det är lika viktigt med till exempel en matematiklektion som att lösa konflikter. Det pågår även ett utvecklingsarbete med att förtydliga målen på kort och lång sikt inom varje tema /ämnesområde vilket är en av förutsättningarna för att eleverna ska kunna ha ett aktivt inflytande över sitt lärande, ett område som enligt Skolinspektionens granskning brister.

Skolinspektionen konstaterar att Emmaskolans lärare samverkar med varandra. Förskoleklasserna är integrerade med skolan och grundskollärare och förskollärare ansvarar gemensamt för verksamheten. Rektor och lärare har ambitionen att förbättra verksamheten och det förs ofta pedagogiska diskussioner för att skaffa ny kunskap om bra metoder. Skolinspektionen bedömer att Emmaskolan till viss del har dokumenterat sitt kvalitetsarbete men arbetet behöver bli mer systematiskt. Kopplingen mellan elevernas resultat och orsakerna till varför så många elever inte når de nationella målen måste bli tydligare för att förstå vad som behöver utvecklas.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Emmaskolan i Göteborg måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun, stadsdelen Angered att senast den 7 maj 2012 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande

I detta ingår att:

- Utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad (1 kap. 10 §, 4 kap. 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande)
- Eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem (1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § och 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar)

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero

I detta ingår att:

- Det finns för skolenheten en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 6 och 8 §§ skollagen)

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektor tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

I detta ingår att:

- Rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen (4 kap. 4-6 §§ samt Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011, avsnitt 2.8)

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med ledningsstruktur och organisering av utbildningen

I detta ingår att:

- Rektorn har beslutat om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut som följer av författningarna (2 kap. 9 och 10 §§ skollagen)

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Av Emmaskolans elever i årskurs 3 uppger rektor att cirka 67 procent nådde kravnivån i de nationella ämnesproven i svenska år 2009, 60 procent år 2010 och 69 procent år 2011. I de nationella ämnesproven i matematik nådde cirka 66 procent kravnivån år 2009, 61 procent år 2010 och 67 år 2011.

I årskurs 5 redovisar Emmaskolan att cirka 62 procent av eleverna nådde kravnivån i de nationella ämnesproven i svenska år 2010. Andelen elever som nått kravnivån i de nationella proven i engelska är cirka 72 procent och 57 procent år 2010. Skolans resultat på de nationella proven är lägre jämfört med riket utom i svenska/läsa och samtala där eleverna nådde 100 procents måluppfyllelse (från och med innevarande läsår finns det nationella kunskapskrav för årskurserna 3, 6 och 9). Alla delprov redovisas ej i matematik och svenska. Det saknas även uppgifter om eventuella skillnader mellan pojkars och flickors resultat. Alla resultat som redovisas i svenska är svenska som andraspråk.

Skolan redovisar måluppfyllelsen i samtliga ämnen utom hemkunskap. Antalet elever som nått målen varierar från 57 procent till 97 procents måluppfyllelse i de olika ämnena. Lägsta resultaten är i matematik och svenska och högst i musik, bild och slöjd. Inget ämne har 100 procents måluppfyllelse. Grundsärskolans elevers resultat redovisas inte.

Rektor uppger att skolans resultat analyseras och diskuteras med lärarna och att man tillsammans försöker hitta orsaker till de låga resultaten så att de kan åtgärdas.

Enligt rektor präglas skolan av en varm och tillitsfull atmosfär mellan elever och vuxna. Skolinspektionen kan konstatera att stämningen bland elever och lärare var god under besöket. Skolan har lagt stort fokus på att hantera konflikter direkt och pratar mycket med kollegor och elever om trygghet, vad det innebär konkret och vad var och en behöver göra för att det ska bli så bra som möjligt. Eleverna berättar att de känner sig trygga och trivs på sin skola, vilket bekräftas Skolinspektionens enkäter. Stadsdelen gör egna enkäter där eleverna i årskurs 3 ger en mer positiv bild av trivsel och trygghet än eleverna i årskurs 5. Rektor uppger att det alltid finns minst fyra vuxna ute som eleverna kan vända sig till på raster och eleverna bekräftar i samtalet att det är så.

Alla elever ges inte möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i samtliga ämnen. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där

skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Föreläggande:**Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande****Bedömning:**

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen

Motivering:

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektor har ansvaret för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Det är, enligt läroplanen, inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer.

Det framkommer vid samtal med elever att de får vara med och bestämma hur de ska arbeta tillsammans med lärarna. De yngre eleverna får även vara med och bestämma till exempel lekar i klassrummet. För de äldre eleverna är inflytandet över lärandet mer begränsat. I Skolinspektionens enkät svarar eleverna positivt på att lärarna lyssnar och tar hänsyn till vad de tycker. Lärarna uppger att eleverna kan påverka hur uppgifter ska utföras men det är lärarna som planerar hur undervisningen ska genomföras. Rektor uppger vid intervjun att de inte tillsammans på skolan diskuterar någon tydlig progression för hur elevernas inflytande kan utvecklas i takt med stigande ålder och mognad.

Utredningen visar att eleverna vid Emmaskolan ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Utformningen av inflytandet anges inte i planeringen av verksamheten och skolan har ingen tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § och 14 § första stycket skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Det finns inte för skolenheten en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Det framkommer vid dokumentstudier och intervjuer med elever, lärare och rektor att det finns en likabehandlingsplan för Emmaskolan. Enligt rektor och lärarna är den svårtydd och otydlig och behöver arbetas om så att den blir ett dokument som används aktivt i verksamheten. I planen beskrivs rutiner för exempelvis hur personal ska agera vid akuta situationer då kränkningar inträffar. Planen innehåller åtgärder för innevarande läsår. Kartläggning görs genom elevhälsoteamets elevintervjuer, utvecklingssamtal, hälsosamtal och händelserapporter. De åtgärder som beskrivs i planen är övergripande och är inte kopplade till konkreta åtgärder som är specifika för Emmaskolan. Planen saknar en beskrivning av vilka åtgärder som genomförts föregående år. Enligt rektor har eleverna diskuterat likabehandlingsplanen på klassråd och i elevråd. Personalen är delaktig i sammanställning av händelsestatistik och gör tillsammans i arbetslagen analys och uppföljning av de olika händelser som rapporteras.

Utredningen visar att Emmaskolan saknar en likabehandlingsplan mot kränkande behandling som uppfyller skollagens krav eftersom det saknas konkreta åtgärder som är specifika för skolan. Planen saknar även beskrivning av vilka åtgärder som genomförts föregående år. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektor tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Rektor ansvarar för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och inriktningen av det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildning i skollag och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Emmaskolan har en enhetsplan där nämndens prioriterade mål har brutits ned i "målvärden" för skolan. Där finns beskrivet hur skolan ska arbeta och det finns redovisat resultat från utvecklingsarbeten. Det finns intresse hos lärarna att utveckla och finna nya undervisningsmetoder men utvecklingsarbetet sker inte systematiskt och rektor uppger att lärarna inte känner sig helt delaktiga i arbetet med enhetsplanen.

Utredningen visar att rektor inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen vid skolenheten. En systematisk utvärdering av kvalitetsarbetet där skolan kontinuerligt följer upp, analyserar och utvecklar utbildningen är viktig för att förstå varför resultaten ser ut som de gör både på individ- och skolnivå och för att skolan ska kunna vidta åtgärder för att utveckla verksamheten för att ge eleverna bättre förutsättningar att nå de nationella målen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

4 kap. 4–6 §§ skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011, avsnitt 2.8

Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning:

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna

Motivering:

I skollagen anges att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen och andra författningar.

Enligt uppgift från skolledningen är Emmaskolan en skolenhet. Skolenheten har två rektorer varav en ansvarar för skolverksamheten F-2 medan den andra ansvarar för årskurserna 3-6.

Utredningen visar att det inte formellt går att fastslå vem som är rektor för skolenheten, vilket medför att rektor inte beslutat om sin enhets inre organisation. Det går inte heller att avgöra vilka av de beslut som enligt författningarna ligger inom rektors ansvarsområde som är fattade av rätt person. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 9 och 10 §§ skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Emmaskolan

På Emmaskolan finns förskoleklass, årskurserna 1–6 med 166 elever samt grundsärskola med 9 elever varav några är integrerade i grundskolan. Skolan är indelad i fyra förskoleklasser upp till årskurs 2. I varje F-2 grupp finns en grundskollärare och en förskollärare. Skolan har också en årskurs 3, två årskurser 4 samt en årskurs 5 och en årskurs 5–6. I arbetsenheten för de äldre eleverna arbetar sju lärare. Skolan har även två fritidsavdelningar.

Grundsärskolan har såväl grundsärskoleelever som träningsskoleelever. Där arbetar en specialpedagog, en lärare för de yngre åldrarna samt en elevassistent.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredaren Hamid Zafar och utredaren/juristen Magnus Jonasson.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Karin Yllö-Werner
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).